

Nieuws Brief

Advies- en Kenniscentrum Waterbodems

Van de redactie

"Grote overstromingen in Duitsland", zo openden vele kranten in augustus van dit jaar. Extreme regenval met pieken van meer dan 200mm regenval per dag zorgde voor veel calamiteiten in het zuidoosten van Duitsland. Toen al dit water via de Elbe naar de Waddenzee was afgevoerd, werd een ander probleem zichtbaar: sediment had zich over grote gebieden verspreid en bedekte zowel stad als land.

De overstromingen in Duitsland lijken een herhaling te vormen van wat in 2000 in Roemenië en aangrenzende landen heeft plaatsgevonden tijdens de overstroming van de Donau.

In de jaren negentig heeft Nederland de gevolgen van het hoge water ook al ondervonden.

In al deze gevallen bleef een sedimentprobleem achter waarvan niet duidelijk was welke risico's voor de volksgezondheid aanwezig waren.

Binnen Europa wordt nu gezocht naar beoordelingsmethoden die er toe zullen bijdragen dat we in de sedimentwereld "dezelfde taal" zullen spreken. Met andere woorden: in de landen van een bepaald stroomgebied moeten we zoeken naar een zelfde beoordeling van wat vies of schoon is. In het podiumverhaal van deze nieuwsbrief kunt u lezen hoe Sednet de baggerproblematiek op Europees niveau wil aanpakken.

Nederland streeft naar een voortrekkersrol bij sedimentbeoordeling. U vindt in deze nieuwsbrief tevens een presentatie van de door AKWA opgestelde richtlijn nader onderzoek voor waterbodems. Op basis van nieuwe inzichten in onderzoek wordt de ernst en urgentie van sedimentverontreiniging bepaald.

In ieder geval weten we zeker dat we in Nederland nog veel sediment uit de buurlanden zullen blijven ontvangen. Dat we ook nuttige dingen met dat sediment kunnen doen, kunt u ook in deze nieuwsbrief lezen.

PODIUMVERHAAL

"Water en sediment zijn onlosmakelijk verbonden"

.....In gesprek met Tiedo Vellinga, voorzitter stuurgroep Sednet (European Sediment Research Network)

Tiedo Vellinga (50) is hoofd maritime development bij het Gemeentelijk Havenbedrijf Rotterdam. Hij studeerde civiele techniek met de specialiteit morfologie. "Sinds die tijd houd ik me bezig met de invloed van sediment en sedimentstromen." Zijn interesse en betrokkenheid maakte hem voorzitter van de stuurgroep van SedNet. Vellinga: "Het belang van sediment voor het watersysteem wordt onderschat. Wij doen veel moeite om sediment op de Europese agenda te krijgen."

Na jaren te hebben gewerkt bij Gemeentewerken ging de afdeling van Vellinga over naar het Gemeentelijk Havenbedrijf. "We zijn onderdeel van de afdeling Strategie en Communicatie en houden ons vooral bezig met strategie- en kennisontwikkeling en met de toekomst van de haven. Onze projecten beslaan de ontwikkeling van de nieuwe scheepvaart, verkeersleiding voor de haven, het management van baggerspecie, de port security en maritieme veiligheid, maar ook de maritieme en morfologische aspecten van de 2^e Maasvlakte. Eigenlijk al het maritieme en de daaraan gekoppelde infrastructuur."

Project Onderzoek Rijn (POR)

Als verantwoordelijke voor de bedrijfsontwikkeling op het gebied van baggerspecie en water in de haven is hij al jaren betrokken bij het POR-project, dat in de jaren tachtig startte. "Dit project was bedoeld om het sediment in de Rijn schoner te maken. We hebben van nature een enorm baggerprobleem omdat de Rijn veel verontreinigd sediment in de haven brengt. We zaten op een gegeven moment met circa

tien miljoen kuub verontreinigde bagger per jaar. Dat moesten we, overigens samen met Rijkswaterstaat, baggeren en bergen. We wilden een structurele oplossing voor dat probleem en daarvoor was aanpak aan de bron noodzakelijk. Ik begeleidde destijds het technisch onderzoek. We voeren de Rijn op en gingen bronnen identificeren. Vervolgens spraken we bedrijven aan op hun lozingen. Met alle grote lozers hebben we vervolgens convenanten kunnen sluiten. Mede door die inspanningen is de Rijn veel schoner geworden. We hebben nu nog maar één tot twee miljoen kuub verontreinigde specie per jaar."

Breder inzetten

Het POR-project werd breed neergezet. Workshops met andere havens en kennisinstututen op Europees niveau, waren onderdeel van de strategie. "De kwaliteitsverbetering van de Rijn liep zo goed dat de aandacht voor de Rijn internationaal verslaptte, terwijl de aandacht voor de Noordzee toenam. De zee moest schoner. De Noordzee is echter afhankelijk van een deel van het sediment uit de Rijn. Als de normen voor de zee strenger worden,

Tiedo Vellinga

PODIUMVERHAAL

kunnen we een deel van het sediment niet langer in zee brengen. Dat is een probleem want dan moeten we in lengte van jaren doorgaan met opbergen en verwerken. We zagen dat Europese beleidsmakers eigenlijk weinig aandacht voor sediment in het riviersysteem hadden. Bovendien communiceerden de partijen die met de Noordzee bezig waren maar nauwelijks met degenen die met de Rijn en Maas bezig waren. Men vond zelfs verschillende stoffen belangrijk. Daar moest dus meer aandacht voor komen. Vandaar dat we het POR-project breder gingen opzetten."

Samenwerking

Tijdens een POR-workshop in 1999 concludeerden de aanwezigen dat er eigenlijk een Europees netwerk moest komen.

"Gezamenlijk besloten we dat we een voorstel in gingen dienen bij de EU om binnen het 5de Kader-programma, dat netwerk op te zetten. We werkten tenslotte allemaal met dezelfde problemen en onderwerpen, alleen werkten we te weinig samen. We wisselden geen kennis uit en daar viel nou juist ontzettend veel winst te behalen.

Wij zelf zijn bijvoorbeeld sterk afhankelijk van de Rijn bovenstrooms. Er ligt nog veel verontreinigd sediment bovenstroom, oude verontreinigingen. Daar moet over na worden gedacht, welke risico's dat met zich meebrengt. En je kunt daar alleen wat mee bereiken als je op stroomgebieden-niveau aan de slag gaat. We moesten daarom zorgen dat de betrokkenen in Europa op stroomniveau gaan denken. Samenwerking is daarbij essentieel."

Sediment Management Guidance

De Europese Unie kende vanaf 1 januari dit jaar een subsidie van anderhalf miljoen euro toe aan SedNet. "Allereerst hebben we een stuurgroep in het leven geroepen en een driejarenplan opgesteld. We hebben bovendien zes werkgroepen geformeerd, drie meer technisch georiënteerde en 3 meer socio-economisch georiënteerde. Die werkgroepen moeten onderdelen leveren van de sediment management guidance die we willen ontwikkelen. Die 'guidance' moet oplossingen bieden voor hoe we in Europa kunnen omgaan met sediment. Die guidance willen we aan het eind van de drie jaar opleveren. Verder willen we zorgen dat er een platform komt waar mensen terecht kunnen met vragen over sediment. Seminars, workshops, kennisontwikkeling en netwerkontwikkeling staan momenteel centraal."

San Servolo

Nederland is binnen SedNet vooral de motor geweest, maar al snel bleken veel mensen betrokken bij het onderwerp. We hebben al vroeg, naast de direct betrokkenen van SedNet, participanten binnen te halen. Die benaderen we actief met e-mails. Dat zorgt voor een diverse samenstelling. Wel is het netwerk enigszins wetenschappelijk gedomineerd. Dat was aanvankelijk bewust de insteek, want SedNet is duidelijk een initiatief vanuit een meer wetenschappelijke benadering. TNO bijvoorbeeld, en ook het Duitse GKSS, hebben heel sterk aan het ontstaan meegewerkt.

"De vertegenwoordiging is breed. Meer dan de helft van de Europese landen neemt deel aan het netwerk." Ook een homebase was al snel gevonden. Heel toepasselijk werd dat Venetië. "Ze zijn daar natuurlijk ongelooflijk afhankelijk van water en sediment. Zo'n drie keer per jaar vergaderen we op het eilandje San Servolo. Onze vergaderingen en symposia houden we in een oud klooster. In dat klooster is momenteel de Venice International University gevestigd. Hoewel dat natuurlijk prachtig is, proberen we het aantal vergaderingen te limiteren. Om toch samen te kunnen werken hebben we een website met een gesloten gedeelte. Hierop kunnen de leden van de stuurgroep en de werkgroepen, na het invoeren van een wachtwoord, werken."

Kaders scheppen

Dat het netwerk een wetenschappelijke basis heeft, zorgt voor een eigen invalshoek. "In Europa en wereldwijd bestaan andere, zeer gerespecteerde netwerken op het gebied van baggerspecie. Deze worden echter gedomineerd door overheden en baggeraars. Het probleem in Rotterdam is dat we daarmee niet verder komen. We hebben de wetenschap nodig om ons een stap verder te helpen. We moeten instrumenten ontwikkelen om onder meer ecologische risico's te kunnen beoordelen. Het is niet onze taak die instrumenten te ontwikkelen, wel om de juiste partijen bij elkaar te brengen en de kaders te scheppen waarin die instrumenten gemaakt kunnen worden. Daarbij werken we graag samen met de andere baggernetwerken."

De aandachtspunten van SedNet gaan verder. "We willen een klankbord op het gebied van sediment zijn voor de EU. Als bijvoorbeeld een kaderprogramma wordt opgesteld, zouden ze als vanzelfsprekend

aan ons moeten vragen wat de issues zijn op het gebied."

Op de agenda

De Europese Kaderrichtlijn water kijkt vooral vanuit de ecologische hoek naar de kwaliteit van het water in Europa. Daarbij zijn er hoogdravende doelstellingen opgezet voor de stroomgebiedenbenadering. Vellinga betreurt het echter dat daarbij het belang van sediment onderbelicht blijft. "Het belang van sediment voor het watersysteem wordt onderschat. Wij doen veel moeite om sediment op de agenda te krijgen." Soms helpt het lot daarbij een handje. De problemen die de overstromingen bij de Elbe veroorzaakten, plaatste het sedimentprobleem even sterk in de actualiteit. "In principe maken dergelijke zaken het voor ons makkelijker om sediment op de agenda te krijgen. Iedereen heeft op het nieuws de beelden gezien van mensen die niet meer uit hun groentetuintje naast de rivier mogen eten, omdat er verontreinigd sediment in terecht was gekomen. Wij vertellen altijd wel dat die risico's er zijn, maar als dat soort beelden de wereld ingaat wordt het zichtbaar voor mensen. De maatschappelijke betrokkenheid wordt groter en wij zien weer even waarvoor we het ook doen."

Bewustzijn kweken

Toch blijken belang en vooral de risico's nog lang niet overal en nog zeker niet voldoende doorgedrongen. Zeker niet waar het de verborgen risico's betreft. "Bij het openingscongres van SedNet heb ik dat ook gezegd: Water verspreidt, water mengt, het sediment concentreert het probleem. Bovendien heeft het de neiging bepaalde verontreinigingen juist aan te trekken. Dat willen we sterk onder de aandacht brengen. Want water lijkt soms wel schoon en wordt ook wel degelijk schoner, kijk maar naar de Rijn. Maar daar zit nog verontreinigd sediment in. Dat brengt ecologische risico's met zich mee. En wat zijn de risico's van allerlei nieuwe stoffen? We weten er onvoldoende van. We zullen ons ervoor inzetten om bij de uitwerking van de Europese Kaderrichtlijn via het netwerk 'awareness', bewustzijn te kweken voor deze dynamiek van sediment. Via het netwerk proberen we die mensen te bereiken die inderdaad die uitwerking moeten verzorgen."

Europa en mondiaal

SedNet is in de basis een Europees netwerk. We hebben contact met wereldwijde

PODIUMVERHAAL

netwerken, maar we willen vooral in Europa beleid- en strategieontwikkeling ondersteunen. We leggen nu contacten binnen de stroomgebieden en met riviercommissies in West- en Zuid-Europa. Dat soort organisaties horen ook deel uit te maken van ons netwerk. Bovendien kijken we wat we voor en met die organisaties kunnen doen. In ons tweede seminar, dat van volgend jaar, staan de stroomgebieden van de rivieren centraal. Ons eerste seminar was de start van SedNet en ook de definiëring en het werven van mensen die wilden meewerken binnen SedNet. Tijdens het derde en laatste seminar is de guidance klaar. We komen dan met voorstellen hoe het verder kan. We zouden het liefst zien dat we SedNet ontwikkelen tot een soort van virtueel Europees insti-

tuut, waarbij we SedNet hebben uitgebouwd tot informatie- en kenniscentrum. Dat betekent dat we er hard aan moeten werken, zodat we niet de interesse kwijt-

raken en hét centrum worden en blijven op het gebied van Sediment in Europa.”

Interview: Miranda van Ark (MvA)

<p>Betrokken Nederlanders Joop Bakker, werkgroepcoördinator Jos Brils, secretaris en SedNet-coördinator Johan van Veen, coördinator werkgroepvoorzitters Klaas Groen (AKWA), stuurgroep lid Remi Laake, mede-oprichter Wim Salomons, mede-oprichter</p>	<p>Werkgroep 2: Gedrag en bestemming van verontreinigingen. Werkgroep 3: Verwerking van baggerspecie. Werkgroep 4: Planning en besluitvorming. Werkgroep 5: Risicomanagement en communicatie. Werkgroep 6: Financiële en economische aspecten.</p>
<p>Werkgroepen SedNet Werkgroep 1: Onderzoek van sedimentatieplekken en karakterisering.</p>	

ONDERZOEK

Richtlijn Nader Onderzoek Waterbodems is klaar voor gebruik

De nieuwe richtlijn voor het uitvoeren van nader onderzoek van verontreinigde waterbodems is uit. Onder de titel ‘Richtlijn Nader Onderzoek voor Waterbodems. Ernst- en urgentiebepaling van verontreinigde waterbodems’, verscheen deze in juli. De richtlijn is verspreid onder de diverse organisaties die zich bezighouden met waterbodems. Deze richtlijn vervangt de richtlijn uit 1991: ‘Voorlopige richtlijnen voor nader onderzoek van verontreinigde waterbodems in de Rijkswateren’. De richtlijn is ook van toepassing voor de niet-Rijkswateren.

Waarom verschijnt de richtlijn?
 De richtlijn geeft verdere invulling aan de praktische uitvoering van ‘nader onderzoek’ in het saneringstraject voor waterbodems. Dit houdt in: het oriënterend onderzoek, nader onderzoek, saneringsonderzoek, saneringsplan en, uiteindelijk, de sanering.

Hoe wordt het nader onderzoek voor waterbodems vanaf nu ingevuld?
 Het vermoeden bestaat dat op een bepaalde locatie een geval van ernstige bodemverontreiniging bestaat. Dan dienen

eerst de ernst en urgentie te worden vastgesteld op basis van de omvang van de verontreiniging en de actuele risico's. De nu uitgebrachte richtlijn geeft in detail een beschrijving van de benodigde informatie(kwaliteit) en de uit te voeren onderzoeksstappen binnen het nader onderzoek. Ten behoeve hiervan zijn nieuwe onderzoeksmethoden ontwikkeld en specifieke toetsingscriteria opgesteld.

Voor wie is de richtlijn bestemd?
 De richtlijn is bedoeld voor iedereen die betrokken is bij het uitvoeren van waterbodemonderzoek in het kader van de Wet bodembescherming (Wbb). Hiermee wordt naar verwachting een bijdrage geleverd aan de communicatie tussen bevoegd gezag en de initiatiefnemer over het saneringstraject en de besluitvorming daaromtrent.

Wat is de status en het toepassingsgebied van deze richtlijn?
 Deze richtlijn nader onderzoek sluit aan bij bestaande regelgeving rond (water)bodem-

onderzoek, in het bijzonder de ‘Circulaire Saneringsregeling Wet bodembescherming, beoordeling en afstemming’. De richtlijn heeft een niet-wettelijke status. Als de inhoud van de Circulaire in de komende periode juridisch bindend mocht worden, dan wordt ook de status van de richtlijn nader bepaald. De richtlijn heeft betrekking op alle waterbodems van Nederland, met uitzondering van de uiterwaarden in het rivierengebied (hiervoor zijn aparte onderzoeksrichtlijnen in voorbereiding).

Hoe worden beheerders gestimuleerd de richtlijn te gaan gebruiken?
 Om de beheerders te stimuleren de richtlijn te gaan gebruiken, organiseert men in het najaar van 2002 een reeks van informatiedagen in de regio. Verder wordt de toepassing van de richtlijn twee jaar lang in de praktijk gevolgd. Vervolgens wordt een evaluatie uitgevoerd. Hierna wordt beoordeeld of en waar aanpassing wenselijk is.

Voor het downloaden van een digitale versie van de Richtlijn kunt u de AKWA-website bezoeken: www.akwa.info.

Marcel Tonkes, AKWA/RIZA
 Info: tel. (0320) 298752
 e-mail: m.tonkes@riza.rws.minvenw.nl

Van Afvalstof tot Bouwstof in wegen

Hoe verwerkt men baggerspecie tot bouwstof middels koude immobilisatie? Dat viel te ontdekken tijdens de demonstratie op 22 augustus in de gemeente Groningen. Het Consortium¹ 'Bouwstof uit bagger' presenteerde dit onder grote belangstelling. Het project is de eerste grootschalige praktijkproef in Nederland. Hierbij is circa 1.400 m³ gerijpte baggerspecie en circa 1600 ton rioolzand met koude immobilisatie bewerkt tot een toepasbaar product. In totaal is 2800 ton immobilisaat in de wegfundering verwerkt.

Vorbereiding

De baggerspecie voor de proef is in het najaar van 2002 uit de Groningse stadswateren gebaggerd. In de rijpingsvelden op de stortplaats Stainkoeln is de bagger ontwaterd, gerijpt en gezeefd. Uiteindelijk verkreeg men de benodigde vergunningen voor het aanbrengen van het immobilisaat in het werk door de provincie. Aansluitend kon de proef starten. Ter voorbereiding van de proef is het receptuur vastgesteld. Deze waarborgt dat aan de vooraf gestelde civieltechnische en milieuhygiënische randvoorwaarden wordt voldaan.

Bereiding immobilisaat

De eerste stap in het proces is een voormenging met toevoeging van 30 % rioolzand aan de gerijpte baggerspecie. Dit werd door PerFix toegepast. Deze behandeling vond plaats met een wiellader met mengbak. Hierdoor ontstond een partij die zich in de doseerinstallatie beter laat verwerken. Met behulp van een wiellader deponeerde men baggerspecie en rioolzand in de doseerinstallatie. De doseerinstallatie zorgt door weging van de materialen op de transportbanden dat een product ontstaat met 50 % zand en 50 % baggerspecie (uitgaande van natte baggerspecie). Aan dit product werd in de cement-doseerinrichting

17 % cement toegevoegd. De nageschakelde dwangmenger zorgde voor een intensieve namenging. De mobiele installatie heeft een capaciteit van 800 – 1400 ton per dag.

Verwerking van immobilisaat in de weg

Verwerking immobilisaat

Vrachtauto's met afsluitbare laadruimtes voerden het immobilisaat aan op het werk. De tijd tussen de bereiding en het verwerken in de fundering mag niet meer bedragen dan 2 uur (dit hangt af van de receptuur en de toegepaste cementsoort). Op het werk werd het gestorte materiaal met een wiellader uitgevlakt. Vervolgens zorgde een grader voor een eerste grove leveling. Na verdichting van een (tril)wals en trilplaat werd het immobilisaat met behulp van laserapparatuur en grader afgewerkt tot een vlakke funderingslaag. Het immobilisaat is in een tweetal lagen van circa 20 centimeter aangebracht. De eerste laag is direct na aanbrengen en verdichting gekerfd door een mes tot platen van 3,5 bij 3,5 meter. Deze kerving moet ontoelaatbare scheurvorming door krimp tegengaan. Na het aanbrengen van het immobilisaat wordt een afdichtende laag additief of bitumen aangebracht. Dit ter voorkoming van uitdroging en/of uitloging gedurende het uithardingsproces. Vervolgens kan het

materiaal worden afgewerkt met een verhardingslaag (asfalt). Als dit niet gebeurt, valt aan te bevelen het immobilisaat 2 tot 3 weken niet met zwaar materieel te betreden. In Groningen wordt het immobilisaat afgewerkt met 16 centimeter asfalt.

Nazorg

Het Groningse project is een innovatief project. Wanneer het toegepaste immobilisaat (op grond van de samenstellingseisen voor organische componenten) niet voldoet aan het bouwstoffenbesluit, vindt een intensieve monitoring plaats. Onder de weg is een monitoringdrainage aangebracht, die een deel van het uittredend water met eventuele verontreinigingen invangt. De drainagebuizen zijn slechts aan de bovenzijde geperforeerd om alleen het water van bovenaf het drainageniveau te vangen. Verwacht wordt, dat de monitoring uitwijst dat wordt voldaan aan de emissie-criteria. Mocht dit niet het geval zijn, dan wordt een vooraf aangelegd drainagesysteem aangesloten op de riolering en treedt een IBC-maatregel (isoleren, beheersen, controleren) in werking.

Bijdrage

Als de ervaringen goed blijken te zijn, kan koude immobilisatie een belangrijke bijdrage leveren aan het oplossen van de baggerspecieproblematiek. In het kader van het Tienjaren Scenario Waterbodems, zijn berekeningen uitgevoerd aan de hand van het geïnventariseerd landelijk aanbod van baggerspecie. Naar schatting kan 30 - 35% van de specie verwerkt worden met deze techniek. De mate is regio afhankelijk. De afzet van het product biedt goede toepassingmogelijkheden in de civiele sector. Dit proefproject laat zien dat de techniek veelbelovend is. Gezien de nog altijd heersende 'smetvrees' en onbekendheid zijn meer proefprojecten noodzakelijk. Namens AKWA hebben Wim Polderman (DWW) en Roy Smits (DWW) zitting in de begeleidingscommissie.

Elmert de Boer en Wim Polderman,
AKWA/DWW

Info : tel.(015) 251 82 11

e-mail: e.j.dboer@dww.rws.minvenw.nl

w.m.polderman@dww.rws.minvenw.nl

Koude immobilisatie is een bewerking waarbij de fysische en/of chemische eigenschappen van ontwaterde baggerspecie zodanig worden gewijzigd, dat verspreiding van milieuverontreinigende stoffen door uitloging, erosie of verstuving op een verantwoorde wijze wordt vermindert.

Door menging van de ontwaterde baggerspecie met bindende stoffen (meestal cement) worden verontreinigende stoffen in het uitgeharte materiaal vastgelegd.

¹ Tauw bv (leiding consortium), Gemeente Groningen (ontdoener en afnemer immobilisaat), Provincie Groningen (bevoegd gezag), Waterschap Hunze en Aa's (beheerder watergang), TNO-MEP (ontwikkelaar procédé), ENCI (leverancier cement en deskundige bindmiddelen), PerFix (aannemer) en SKB (subsidie verstrekker).

Kwalibo-regeling voor kwaliteit en integriteit in het (water)bodembeheer

Onlangs bracht het ministerie van VROM de notitie 'Bodembeheer op goede gronden' uit. In deze notitie is de Kwalibo-regeling uitgewerkt, waarin de kwaliteitseisen zijn vastgesteld voor bodembeheer. Kwalibo staat voor: **Wettelijke regeling kwaliteit intermediairs bodembeheer.**

Deze notitie heeft gevolgen voor de water- en waterbodensector. Hieronder volgt een beknopt overzicht voor wat betreft het raakvlak met de waterbodem.

In de notitie maakt het ministerie van VROM geen expliciet onderscheid in eisen en voorwaarden voor land- en waterbodems en/of grond en andere bouwstoffen. Bij de verdere uitwerking speelt dit onderscheid wel een rol van betekenis. Dit omdat de posities en belangen van partijen in de verschillende werkvelden duidelijk anders liggen. Het eerste deel van de notitie gaat in op het algemene kader uit de beleidsnotitie (met soms een nuancering voor waterbodems). In het vervolg zoomt de notitie in op de meer specifieke aspecten ten aanzien van de waterbodems.

Certificering

Een belangrijk onderdeel van de notitie is de Kwalibo-regeling, die kwaliteitseisen stelt aan alle relevante activiteiten in het bodembeheer. Dit betreft zowel land- als waterbodems, grond en andere bouwstoffen. Concreet betekent dit een certificering voor:

- Partijkeuringen conform Bouwstoffenbesluit.
- Laboratoriumanalyses.
- Milieuhygiënisch veldwerk zoals bijvoorbeeld waterbodemonderzoek.
- Advisering.
- Milieukundige begeleiding en directievoering bij saneringen.
- Uitvoering van saneringen.
- Toepassing van grond (gerijpte baggerspecie) in werken.
- Grondreiniging (inclusief reinigen/verwerken van verontreinigde baggerspecie).

Partijen

De Kwalibo-regeling stelt aan heel wat partijen vakbekwaamheidseisen. Onder meer aan:

- Milieukundige begeleiders van saneringen.
- Monsternemers van partijkeuringen Bouwstoffenbesluit.
- Veldwerkers bij (water)bodemonderzoek.
- Deskundigen voor modelberekeningen en de realisatie van afdichtingen op stortlocaties.

- Deskundigen voor bemonstering, als bedoeld in het Besluit tankstations Milieubeheer (voor zover van toepassing bij waterbodems).

Daarnaast is het de bedoeling dat er voor de milieukundige begeleiders en monsternemers bij partijkeuringen een persoons-certificatie wordt ingevoerd.

Functiescheiding

Een belangrijke oorzaak voor het ontstaan van misstanden met vervuilde grond ligt in het feit dat de betrokkenen vaak meerdere petten dragen. Daarom stelt de Kwalibo-regeling een functiescheiding voor in de organisatie van het werk. Ook geldt de eis dat er geen functionele relatie mag bestaan tussen opdrachtgever en opdrachtnemer, anders dan door opdrachten tot milieukundige begeleiding, monsternamen, laboratoriumonderzoek of certificering. Een opdrachtgever (initiatiefnemer of uitvoerende partij met een financieel belang in het milieuhygiënisch resultaat) mag dan geen eigen personeel meer inzetten voor partijkeuringen, milieukundige begeleiding en laboratoriumonderzoek voor zover daarmee niet wordt voldaan aan de criteria voor functiescheiding. Ook voor certificerende instellingen geldt dat er geen functionele relatie mag bestaan tussen opdrachtgever en -nemer.

Toepassingsgebied

Voor waterbodems wordt grofweg gesteld dat de Kwalibo-regeling in elk geval geldt voor de volgende typen werken:

- Saneringsgevallen (activiteiten/handelingen die samenhangen met klasse 4 specie).
- Onderhoudswerken in geval het gaat om klasse 3 en 4 specie, waarbij de te verwijderen specie verwerkt/gestort wordt.
- Onderhoudswerken met toepassing van (gerijpte) specie in werken conform het Bsb. Dit betekent dus in principe niet de onderhoudswerken met het verspreiden van de vrijkomende specie, conform het vigerende verspreidingsbeleid op het land (op dit moment ingevuld als klasse 0, 1

en 2 specie), in oppervlakte water en in zee en tevens het (direct) toepassen van 'schone' specie.

- Milieuhygiënisch waterbodemonderzoek die de basis vormt voor beschikking- of vergunningverlening.

Vragen

De Kwalibo-regeling roept nog wel wat vragen op als het gaat om verontreinigde baggerspecie. Zo is nog niet duidelijk hoe men aankijkt tegen de niet verspreidbare verontreinigde klasse 2 specie. Ook is nog geen afstemming gemaakt met het beleid over Actief Bodembeheer. Dit gaat bij het verruimen van de grote rivieren een zeer grote rol spelen.

In de Kwalibo-regeling stelt het ministerie van VROM voor om alle bodemonderzoeken in het veld en in het laboratorium, inclusief advisering, onder de regeling te laten vallen. Alleen uitgezonderd zijn: onderhoudsspecie Klasse 0, 1, en 2.

Voor het baggeren, het verwerken en het toepassen speelt de kwaliteit van de specie wel een bepalende rol. De exacte consequenties hiervan worden na vaststelling van de inkadering van de regeling uitgewerkt.

Gevolgen

Het bevoegd gezag moet haar deskundigheid op termijn waarmaken, onder meer door het behalen van certificaten. Dit geldt ook voor de initiatiefnemers (of hun vertegenwoordigers) die gecertificeerde milieukundige begeleiders en controleurs moeten inschakelen.

In de Wet Milieubeheer komt een artikel waarbij verwijzingen dienen te komen naar: de Wvvo, Wbb, Wet op de openlucht-recreatie en de Woningwet (volgens een zogenaamd "kapstokartikel"). Ook is het de bedoeling dat een AmvB Kwalibo wordt opgesteld. De voorlopige inwerking van de regeling is gepland voor 01-01-2005.

AKWA is namens de Rijkswaterstaat aangesteld als projectleider voor deze wettelijke regeling.

Narin Jawalapersad, AKWA/RIZA

Info : tel. (0320) 29 87 92

e-mail: n.jawalapersad@riza.rws.minvenw.nl

Naast Intranet is nu ook de AKWA internetsite in de lucht!

Het heeft even geduurd, maar nu is hij er ook: de nieuwe internetsite van AKWA! Naast de vertrouwde AKWA INTRANetsite is er nu ook een INTERNetsite voor niet-VenW-medewerkers beschikbaar. De site is te bereiken via www.akwa.info of via de waterlandsite onder het kopje waterbodems (www.waterland.net/akwa). Deze uitgebreide site heeft tot doel: het bevorderen van kennisoverdracht met derden op, het gebied van waterbodems.

Inhoud

Wat kan men er allemaal vinden: naast handige links en nieuwtjes zijn alle belangrijke projecten van AKWA te bekijken. Ook staat er veel inhoudelijke informatie over de belangrijkste onderwerpen op het gebied van waterbodems (zie kennisdomeinen). Misschien nog handiger is de mogelijkheid de AKWA producten te bekijken. Zo kun je je op de site opgeven voor deze nieuwsbrief

en ook kun je deze direct downloaden. Ook zijn alle AKWA-rapporten via de site rechtstreeks te bestellen. De meeste rapporten zijn in Adobe-format te downloaden. Klik deze maand bijvoorbeeld op de meest linker foto. Je bent dan direct de nieuwe Richtlijn Nader Onderzoek waterbodems aan het downloaden.

We hopen dat we via deze site met een breder publiek actuele ontwikkelingen en kennis kunnen uitwisselen. Voor medewerkers van VenW blijft de iets uitgebreidere (met onder meer 'Wie is wie') intranetsite beschikbaar op:

www.venwnet.minvenw.nl/rws/projects/akwa/.

Hans Eenhoorn, AKWA/WAU
info: tel. (030) 285 80 82
e-mail: J.K.Eenhoorn@bwd.rws.minvenw.nl

Nummer 18 september 2002

INHOUD	
• Podiumverhaal	
- "Water en sediment zijn onlosmakelijk verbonden"	1
• Onderzoek:	
- Richtlijn Nader Onderzoek Waterbodems is klaar voor gebruik	3
• Uitvoering:	
- Van Afvalstof tot Bouwstof in wegen	4
• Onderzoek:	
- Kwalibo-regeling voor kwaliteit en integriteit in het (water)bodem-beheer	5
• Loggestort:	
- Naast Intranet is nu ook de AKWA internetsite in de lucht!	6

AKWA is het Advies- en Kenniscentrum Waterbodems en bestaat uit een samenwerkingsverband van de volgende diensten:

- Bouwdienst Rijkswaterstaat
- Dienst Weg- en Waterbouwkunde
- Rijksinstituut voor Integraal Zoetwaterbeheer en Afvalwaterbehandeling
- Rijksinstituut voor Kust en Zee
- Directie Noordzee

De redactie vraagt uw medewerking bij het updaten van het adressenbestand van de AKWA Nieuwsbrief. Wanneer uw gegevens gewijzigd zijn of u de AKWA-nieuwsbrief niet langer wilt ontvangen verzoeken wij u een e-mail te sturen naar:

AKWA@DWW.RWS.MinVenW.NL
Vermeld bij een wijziging duidelijk uw oude en nieuwe gegevens. U kunt natuurlijk ook een collega opgeven voor een abonnement. Als u de nieuwsbrief gewoon wilt blijven ontvangen hoeft u niets te doen.

Hiermee abonneer ik mij gratis op de AKWA nieuwsbrief

Bedrijf/instelling:

Naam:

Adres:

Postcode + Woonplaats:

Telefoon: Fax:

COLOFON

De Nieuwsbrief van AKWA verschijnt ieder kwartaal.
Oplage: 1500 stuks

AKWA-redactieteam:
Tommy Bolleboom
Ricardo van Dijk
Karel van den Ende
Lucie Terwel
Marcel Tonkes
Miranda van Ark
(MVA Communicatie, Den Haag)

Vormgeving en druk:
Quantes, Rijswijk

Redactie-adres:
Postbus 5044, 2600 GA DELFT
Telefoon: 015 251 84 79
Telefax: 015 251 85 55
e-mail: AKWA@DWW.RWS.MinVenW.NL
internet: www.akwa.info

Opvragen AKWA-rapporten:
Cabri-mailservice te Lelystad
Telefax: 0320 28 53 11
e-mail akwa@cabri.nl